26. 2. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Reforma nejen justiční

Zcela neodvratně se schyluje k justiční reformě. Banální by bylo říci, že k další. Skalní optimisté ještě stále věří, že z toho nic nebude a skončí jen u politické deklarace. Jiní zas tvrdí, že reforma bude, ale dopadne to jako vždycky, tedy špatně. Co do své podstaty, je obvykle reforma nějaké součásti státní mašinérie obrannou protiakcí, kterou podniká stát ve chvíli, kdy už to vypadá, že ho stávající správní uspořádání a jeho vnitřní mechanismy zcela zhubí, případně přemnožení úředníci sežerou. Současná situace v justici je ale poněkud jiná.

Na jedné straně je sice patrné, že dosavadní systém, zejména pokud jde rychlost řízení a komunikaci s účastníky je neudržitelně těžkopádný, leč nikoliv nefunkční. Reforma není ve své podstatě obrannou reflexí, tím méně pak personální selekcí, její ambicí je prostě všechny procesy zrychlit a soudy více zpřístupnit těm, kteří o to mají zájem. Z mého pohledu je zajímavé, že přesně to se už, sice poněkud váhavě, začalo dít „samo".

V rámci reformy je krom jiného plánováno zavedení elektronické komunikace zprvu s vybranými, později se všemi účastníky. Via facti se to už leckde děje. Při putování po soudech České republiky tak padnete na soudce, který žádost o zaslání protokolu z jednání, lhostejno zda trestního nebo civilního, v elektronické podobě, považuje za cosi jen o kousek méně neslušného, než by byla výzva k nějaké sexuální intimitě. Jiní soudci takovými zábranami netrpí a když dostanou emailovou adresu, obratem, případně jakmile je protokol přepsán, ho touto cestou nechají doručit. V některých případech už jde celá agenda zcela mimo soudce, protože soudní úřednice jsou vhodně naprogramované a věc řeší samy. Pravda, i tyhle programy se liší. Ještě asi tak před měsícem mne vedoucí soudní kanceláře mimopražského soudu poté, kdy jsem jí zdvořile požádal o zaslání kopie protokolu z jednání, vyzvala, abych se dostavil osobně a přinesl si příslušné kolky za pořízení opisu. I tuhle obstrukci se ale podařilo vyřešit ve prospěch elektronické komunikace a obecně si troufám říci, že se snad měsíc od měsíce zvětšuje počet těch, kterým tahle forma nečiní žádné obtíže. Asi ve dvou či třech případech jsem již obdržel od soudce elektronicky sdělení ve věci.

Specialitou rozsáhlejších hlavních líčení byla předchozí nutnost vylustrovat spis a zjistit, kdo a na jakou hodinu byl pozván, aby bylo možné s klientem projednat postup obhajoby a také si udělat jakousi představu, co se vlastně pro futuro bude dít. Ještě tak před dvěma lety, pokud některý soudce svolil k tomu, že mi kancelář zašle jeho poznámky ve stylu: „K hlavnímu líčení na den …pozvi …", jsem to vnímal jako mimořádnou přízeň, o které neradno se šířit. Nevím v kolika případech ještě soudci dávají pokyny kanceláři zmíněných způsobem, ale není už tak neobvyklé, že soupis svědků s hodinami, na které jsou pozváni, krasopisně vyvedený ve Wordu dostanu na požádání per e-mail.

Webové stránky soudů, na kterých si lze vyhledat i jeho rozhodnutí, už asi nelze považovat za průkopnický čin, ale za holou nezbytnost a samozřejmost.Možnost kohokoliv, kdo řeší určitý právní problém, nalézt si rozhodnutí v obdobné věci, by krom jiného mohla vést i k odpadnutí části soudních sporů a nebo minimálně ke kultivaci právní argumentace. V dnešní, poněkud senzitivní atmosféře, panující v české justici, se nepustím do Paridova soudu adresného hodnocení toho, jak jsou na tom které webové stránky co do přátelskosti komunikace, Předpokládám ale, že každý, kdo se v branži pohybuje ví, na které adrese je hledání pohodlné a na které by člověk k vydolování judikátů měl spíše nasazovat hackera. Ale i v tomto směru zaznamenávám velmi pozitivní vývoj.

Takříkajíc konstantními účastníky interjustiční komunikace jsou, řazeno abecedně, advokáti,

exekutoři, notáři a státní zástupci. Pokud vím, krom prvých jmenovaných se nikdo nebrání tomu, mít pevnou internetovou adresu a na tu dostávat veškerou soudní poštu. Cukají se někteří se advokáti, či spíše je v rámci advokacie slyšet obavy z toho, že ne každý advokát má počítač, či přesněji počítač připojený na internet. I přes mou nechuť být součástí nějakého uniformního davu se vnímám jako součást české advokacie a z tohoto titulu akceptuji i povinnost hájit a bránit navenek tento stav. Stěží však odpovědět na otázku, zda vůbec není pod úroveň či pod důstojnost advokáta 21.století, nemít počítač připojený k internetu a resp. e-mailovou komunikaci.

Těžko říct, jak za daného stavu dopadnou všechny záměry, se kterými počítá oficiální záměr justiční reformy. Pokud jde o zavedení elektronické komunikace, či přesněji, o elektronizaci soudních řízení a všeho, co s tím souvisí, není jiné cesty. A dokonce, jak vidno, primárně vůbec nejde o direktivy shora, ale o prostý fakt pochopení podstaty věci a schopnosti jisté, a zas ne tak velké, flexibility všech zúčastněných. Takže vlastně nejde jen o reformu justiční.

JUDr. Tomáš Sokol

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva